

Letní příměstské tábory s ČÁPEM

Případová studie popisuje dobrou praxi při přípravě a realizaci projektu **Letní příměstské tábory s ČÁPEM**, který realizuje **ČAP, o.p.s.** s podporou Operačního programu Zaměstnanost v rámci IP 2.3 **Strategie komunitně vedeného místního rozvoje, výzvy Místní akční skupiny Brdy-Vltava (dále jen MAS).**

Rozpočet projektu:	592 250,- Kč
Doba realizace:	1. 4. 2018 – 30. 9. 2020

1. Popis projektu a jeho příprava

Projekt se zaměřuje na **pomoc rodinám v zajištění péče o děti** v době letních prázdnin, a to prostřednictvím organizace týdenních nepobytových táborů, čím **rodičům ulehčuje možnosti při uplatnění na trhu práce**. Oproti jiným příměstským táborům jsou tábory s ČÁPEM specifické tím, že **integrují děti se zdravotním znevýhodněním** mezi zdravé vrstevníky. Samotný projekt zároveň představuje a je součástí širšího a zároveň hlubšího **konceptu společensky prospěšných komunitních aktivit**, nestojí „osaměle“, a proto také MAS tento koncept v rámci své strategie podpořila a úzce s realizátorem spolupracuje (viz níže v této kapitole).

Cílovou skupinou v projektu jsou **osoby pečující o děti navštěvující mateřské školky nebo základní školy ve věku do 15 let**. Jedná se o osoby, které mají velký potenciál uplatnit se na trhu práce, protože ale musí v první řadě zajistit péči o své děti, častokrát jsou kvůli tomu na trhu práce znevýhodněny. Jako další cílovou podskupinu můžeme identifikovat **osoby pečující o děti s postižením**.

Projekt reaguje na problém nedostatku dostupné péče o děti v době letních prázdnin. Potřeba zajištění péče o děti vyvstává z nesouladu počtu dnů dovolené, kterou rodiče mají, a počtem dnů bez vyučování žáků a předškoláků. Pokud rodiče chtějí pracovat na plný úvazek, musí vyhledávat práci např. ve směnném provozu a o dítě se střídavě starat, což má stresující dopad na celou rodinu. Narozdíl od zdravého dítěte je najít hlídání pro hendikepované dítě mnohem komplikovanější a matka častokrát nemá nikoho, kdo by se o něj postaral. Dítě se zdravotním problémem nemůže být svěřeno jen tak komukoliv. Většinou ho nemůže pohlídat příslušník rodiny, ani se nemůže zúčastnit běžného tábora, jejichž kapacita v regionu je nedostatečná i pro zdravé děti. Pokud je tedy matka zaměstnána, musí se o dítě přes letní prázdniny v první řadě postarat a dva měsíce nemůže vykonávat pracovní činnost. Jedinou další možností je soukromé hlídání, které je ale pro převážnou většinu rodin finančně neúnosné, a **tábor čerpající podporu pro ně tedy častokrát zůstává jako jediná možnost**, jak si zaměstnání udržet. Vzhledem k nízké ceně tábora do něj mohou přihlásit postižené i zdravé sourozence a vyřešit tak svou rodinnou situaci. Přínosnost pro cílovou skupinu uvádí realizátorka i na konkrétním příkladu.

Myslela jsem na paní P., protože ta je přesně pracující maminka a měla ten samý problém jako já - neměla kam svého syna s Downovým syndromem dát, zajistit o něho přes léto péči. Když projekt běžel první rok, tak fakt byla strašně ráda, protože to je velký problém. Pokračuje to dál, reakce jsou obdobné a už jsme si na to zvykli, že to je pomoc pro nás všechny. (Michaela Sarnovská, ČAP, o.p.s)

Region Dobříšska a Novoknínska je navíc specifický poměrně velkým počtem lidí, kteří se sem z Prahy stěhují a zakládají tady rodiny, takže mladých rodin neustále přibývá a problém nabývá větších rozměrů. Nově přistěhované rodiny v území nemají potřebné zázemí a sociální vazby, které si v komunitě vybudují až s postupem času, a nedokážou si hlídání dětí zajistit například prostřednictvím prarodičů nebo jiných rodinných příslušníků. Problematika je o to aktuálnější, že okolí Dobříše je **oblast pracovně orientovaná hlavně na Prahu** a kromě samotné pracovní doby se k době péče musí připočíst i **dojíždka do místa výkonu práce**. Rodiče ve většině případů odcházejí do zaměstnání kolem sedmé hodiny ranní a vrací se po páté hodině odpolední, což činí mnohokrát i víc než 10 hodin, během kterých potřebují péči o své dítě zajistit. Narozdíl od typicky venkovských oblastí je tady mnohem **větší poptávka po tomhle typu služeb**, kterou bylo nutné zajistit.

Letní příměstské tábory zrealizoval ČAP poprvé již v roce 2016 přes celorepublikovou výzvu. Tehdy ale projekt trval jenom 2 roky, přičemž každý rok proběhlo v létě až 5 turnusů tábora. Přes výzvu MAS Brdy-Vltava začali tábory realizovat hned v následujícím roce 2018. Tábory se konají vždy **3 týdny v červenci**, přičemž jeden turnus trvá jeden týden. Realizátor dokázal propojit **inkluzi dětí se zdravotním postižením** a zároveň zachovat podstatu "běžného tábora". V roce 2018 se táborů zúčastnilo celkem 7 dětí s postižením, což činí přibližně 10 % z celkového počtu dětí. Míra dětí se zdravotním znevýhodněním je organizátory hlídána a pohybuje se kolem 4-5 dětí z 30 v jednom turnusu, aby byly **splněny podmínky inkluze** a tábory byly zvládnutelné i z personálního hlediska. Projekt je z personálního hlediska zajištěný, na jeden turnus připadají 3 vedoucí a 4 asistenti. Tábory navštěvují děti s různými druhy hendikepů, např. Downův syndrom, Aspergerův syndrom, porucha autistického spektra atd. Táborů se můžou zúčastnit i děti s fyzickým omezením, které ale nesmí být významné, aby dítě bylo mobilní a schopné samostatného pohybu a zvládalo s ostatními absolvovat výlety i mimo místo realizace tábora.

Byl tam kluk, který má svalovou dystrofii. Byl na prvním turnusu, ale pak už to zdravotně nezvládal, bylo to pro něj náročné. Ale byl to jediný tábor, kterého se v životě zúčastnil. (Michaela Sarnovská, ČAP, o.p.s.)

Cílem projektu je pomoci rodinám s dětmi školního nebo předškolního věku **zajistit péči o jejich děti a umožnit jim tak lépe skloubit profesní a rodinný život**, aby mohli vykonávat práci na plný úvazek a zároveň nemuseli nechávat své děti samotné nebo využívat finančně nákladných možností hlídání. Projekt se snaží zajistit službu pro všechny pracující rodiče, kteří ji potřebují a pomoci jim tak v jejich krátkodobém i dlouhodobém pracovním uplatnění.

Samotná realizace projektu zahrnovala 1 klíčovou aktivitu, která byla pro celý projekt stěžejní, a tou byla realizace příměstského tábora. Tábory probíhají vždy v pracovním týdnu **od 7:30 do 17:00 hodin** v areálu ZŠ Trnka v Dobříši. Každý rok se během léta v červenci odehrávají celkem tři po sobě následující turnusy, přičemž každý turnus má kapacitu 30 dětí a můžou se ho zúčastnit jak děti zdravé, tak i ty se zdravotním znevýhodněním.

Rodiče primárně vyhledávají tábory, které nenabízejí jenom pouhé hlídání, ale které **děti budou bavit** a kam se budou rády vracet. Letní tábory s ČÁPEM jsou toho skvělým příkladem. Každý rok je program táborů jinak tematicky zaměřený a aktivity jsou předem důsledně promyšlené. Jednotlivé týdenní turnusy se vždy nesou v duchu vybraného tématu, kterému jsou následně přizpůsobeny i

aktivity a program tábora. Pro děti jsou připraveny motivační hry a soutěže, při kterých se rozdělí na tři družstva a společně se účastní celotáborových her. Témata v rámci turnusů i jednotlivých dnů na sebe navazují a děti se tak vždy mohou těšit na to, co dalšího je čeká. Do programu táborů jsou pro ozvláštnění zařazeny i různé výlety a animace, při kterých dochází ke spolupráci s dalšími jednotlivci či organizacemi. Jako příklad můžeme uvést **jízdárnu Míšánek – neziskovou organizaci pečující o hendikepované koně** – se kterou ČAP spolupracuje již od roku 2016 a která každoročně na tábor přijde a umožní dětem vyzkoušet si jízdu na koni. Na táboře děti získávají i v dnešní době velmi důležité **environmentální vzdělání** a jsou vedeny k šetrnému chování vůči svému prostředí. Nově začal tábor spolupracovat s nedalekou **eko farmou**, jejíž majitelka na tábor přišla děti informovat prostřednictvím eko programu a vedení eko kroužků. V rámci projektů a aktivit **spolupracuje ČAP i s nově vznikající základní školou Trnka**, kde se aktivity tábora v průběhu letních prázdnin odehrávají. ZŠ Trnka je v území unikátní projekt školy budované z iniciativy spolku rodičů a podobně jako letní tábory reaguje na nedostatek v území – narozdíl od běžných škol dokáže naplnit potřeby rodičů s dětmi se zdravotním postižením, nebo naopak s dětmi nadanějšími. Realizátor zcela cíleně využívá prostory základní školy a svým finančním příspěvkem z pronájmu plánovitě pomáhá při realizaci dalšího projektu, je včleněný do širšího konceptu. ČAP zároveň i vytváří nabídku pro hendikepované děti navštěvující ZŠ Trnka.

K úspěchu projektu jednoznačně přispěl i **entuziasmus a nadšení studentů**, kteří mají na starosti vedení tábora i výběr témat. Díky tomu, že tábory se konají už celkem čtvrtým rokem, je skupina studentů stálá a tvoří společně sehraný kolektiv. Dokážou pro děti vytvořit **poutavý program**, který má náboj a zaujme všechny děti bez rozdílu.

Ve vedení se pohybují i lidé se zkušenostmi s hendikepovanými dětmi. **Mnoho asistentů během školního roku působí ve sdružení Dej mi šanci**, kde přicházejí do styku s postiženými dětmi, jezdí s nimi na různé výlety, pracují s nimi. Není ojedinělým případem, že jako **asistent působí i sourozenec zdravotně znevýhodněného dítěte**.

Myslím, že už mají vytvořenou dobrou partu. Stává se, že ačkoliv student nemá být v práci a nemá směnu, tak je tam jako dobrovolník jenom proto, že ho to baví. Zrovna nemá co dělat, tak s nimi jede na výlet. (Michaela Sarnovská, ČAP, o.p.s)

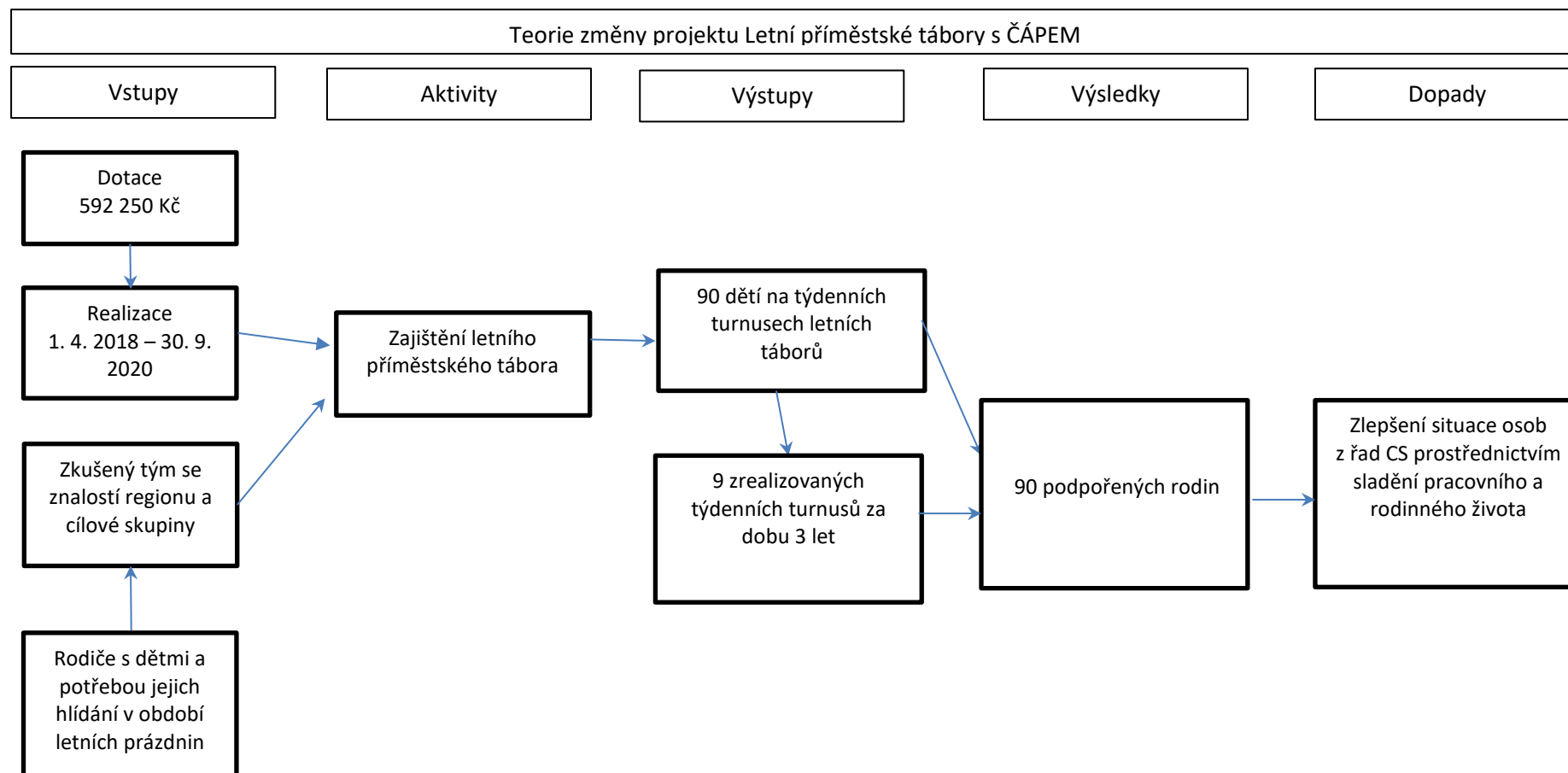
Čím se příprava projektu Letní příměstské tábory s ČÁPEM odlišovala od jiných projektů, bylo **provázání aktivit s dalšími projekty** realizátora, které autorka projektu promýšlela již při rozhodování o realizaci projektu, takže se nejedná o náhodný, ale dobře promyšlený koncept. Autorka projektu je současně i ředitelkou **dětských skupin a dlouhodobě v regionu zajišťuje péči o děti předškolního věku a integraci dětí se zdravotním postižením do kolektivu zdravých vrstevníků**. Dětské skupiny jsou realizovány celkem ve čtyřech lokalitách, mezi které patří i dětská skupina Žlutý ČÁP v Budínku. Děti ze skupiny Žlutý ČÁP mají k dispozici komunitní zahradu, kde se mohou zapojit do pěstování a péče o zeleninovou zahrádku, která jim mimo jiné zabezpečí přísun čerstvé zeleniny na svačiny. Komunitní zahrada děti také učí šetrnému chování ke svému prostředí a udržitelnosti. **Hlavním cílem komunitní zahrady u ČÁPA** je ale začlenění osob se zdravotním postižením do společnosti prostřednictvím **společensky prospěšného sociálního podnikání a oživení zemědělské půdy** v regionu. Pomocí workcampu realizovaného v Zahradě ČÁP nabízí prostor mladistvým od 15 let s

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

mentálním postižením pro získání zkušeností se zaměstnáním a snaží se jim tak pomoci v jejich budoucím pracovním uplatnění. Dochází ke snaze propojení sociálního podniku se Zahradou a díky tomu lze nabídnout uplatnění lidem, kteří ho jen těžko naleznou na volném trhu práce. Oba projekty jsou těsně provázané a navzájem si přinášejí spoustu výhod.

2. Charakteristika realizátora projektu a motivace k realizaci projektu

Realizátorem projektu je **obecně prospěšná společnost ČAP**. Společnost byla založena již v roce 2012 skupinou maminek z Nového Knína a okolí Dobříše, které jí založily za účelem poskytování služeb péče o děti, protože se samy potýkaly s problémem, že jejich děti nebyly přijaty do lokální mateřské školky. Postupně se jim podařilo otevřít dětské centrum a zprovoznit dětské skupiny v Novém Kníně, Dobříši, Sudovicích i Budínku. Kromě služeb zajišťujících péči o děti ČAP od roku 2015 a 2016 rozšířil své pole působnosti a nabízí také různé volnočasové kroužky pro děti předškolního věku, pořádají zajímavé akce pro rodiny s dětmi a příměstské tábory.

Klíčovou postavou projektu je **ředitelka a spoluzakladatelka společnosti Michaela Sarnovská**, která je zakladatelkou společnosti ČAP i příměstských táborů. Myšlenka založit dětskou skupinu a uspořádat letní tábory vycházela z její potřeby zajistit péči o dceru s Downovým syndromem a integrovat jí do kolektivu zdravých dětí. Paní Sarnovská se dlouhodobě pohybovala ve společenství maminek dětí s hendikepem a uvědomovala si palčivost problému, kterým zajištění péče o dítě s postižením v době letních prázdnin je. Proto v roce 2016 požádala přes celorepublikovou výzvu o příměstské tábory. Projekt trval 2 roky a hned následující rok na něj navázaly příměstské tábory, o které zažádala přes výzvu vypsanou MAS.

„Všechno vychází z mé primární potřeby zajistit péči o moji dceru, která má Downův syndrom, takže je současně účastnice táborů. Předtím byla účastnicí dětských skupin a postupně se to na sebe nabalovalo. Primární myšlenka pro založení ČÁPA byla integrace mé dcery do kolektivu a od toho se odvíjely další kroky.“ (Michaela Sarnovská, ČAP, o.p.s.)

Paní Sarnovská je navíc i sama členkou sdružení Dej mi šanci, které pomáhá lidem se zdravotními hendikepy a jejich rodinám a podporuje je v péči o hendikepované členy rodiny. Je součástí komunity, ve které má u lidí vybudovanou důvěru, rovněž i ČAP jako společnost **má v regionu vybudované jméno, historii i zkušenost s konkrétní aktivitou a cílovou skupinou**.

3. Využití a naplnění specifík podpory formou komunitně vedeného místního rozvoje

Při přípravě a realizaci projektu Letní příměstské tábory s ČÁPEM využívá realizátor ČAP, o.p.s. některých specifík, která nabízí podpora skrze komunitně vedený místní rozvoj.

- Partnerství a spolupráce na lokální úrovni, přístup zdola nahoru

Ve vazbě na partnerství a spolupráci na lokální úrovni byla od počátku velmi důležitá a stěžejní **podpora projektu ze strany MAS Brdy-Vitava**. Protože se realizátor se zástupci MAS zná už řadu let, proces přípravy projektu byl příjemnější než přes ministerstvo a probíhal na osobnější úrovni. I když realizátor už předchozí zkušenosti s přípravou a řízením projektu má, MAS poskytla maximální pomoc při přípravě žádosti a všem potencionálním žadatelům nabízí podrobné konzultace, které rádi využívají. Realizátor ocenil **perfektní znalost kraje ze strany pracovníků MAS, která byla pro žadatele klíčovým zdrojem regionálních analýz a podkladů, které jsou při přípravě projektu zásadní**.

Je to studnice regionálních informací, které jsou pro přípravu projektových žádostí důležité, protože z toho se vychází. (Michaela Sarnovská, ČAP, o.p.s.)

Ty lidi známe a jsou místní. Víc dokážou pochopit potřeby tábora, protože tady žijí a ví, jak to tady v kraji chodí. Je to pro nás velká pomoc, ti lidé jsou nám blíž a víc nás chápou. (Silvie Pilecká, ČAP, o.p.s.)

ČAP spolupracuje i s organizací **Dej mi šanci**, která je jeho partnerskou organizací, i když spolupráce probíhá spíše na neformální úrovni. Děti rodičů ze spolku Dej mi šanci se každoročně zúčastňují letních táborů. Zájem ze strany rodičů s hendikepovanými dětmi je ovšem tak velký, že dodatečná propagace přes spolek v současnosti není nutná. Celkem v projektu došlo k propojení organizace, která má v území vybudované zázemí a jméno (ČAP), organizace sdružující cílovou skupinu se zmapovanými potřebami prostředí (Dej mi šanci) a poradenského orgánu (MAS), na který se můžou obrátit. Realizátorovi se podařilo si v komunitě vybudovat **důvěru občanů** díky osobnímu kontaktu a individuálnímu přístupu, což bylo při řešení projektu nepochybně velkým přínosem.

Já si myslím, že v komunitách je to hodně o důvěře, že se známe, víme, kdo to dělá a kdo za tím stojí. Znájí naše obličeje, setkáváme se venku v obchodě na nákupech. I to, že se s těmi rodiči, partnery, lektory, asistenty, mezi všemi pohybujeme, tak vědí, kdo co dělá. Tohle je přínos, že se se všemi znáte a když něco potřebujete vyřešit, tak se potkáte ráno v obchodě a vyřešíte pracovní záležitost. (Michaela Sarnovská, ČAP, o.p.s.)

Jeden z ukázkových příkladů **komunitně vedeného života a rozvoje** je v obci nově vybudované hřiště pro děti. Vedle objektu dětské skupiny v Budínku se nachází dětské hřiště, které vzniklo jenom díky mimořádné spolupráci obce, hasičů, majitelů nemovitosti a realizátora projektu. Prostory pro dětskou skupinu se v Budínku nacházejí přímo naproti budově dobrovolných hasičů, se kterými se realizátor "skamarádil", a poté, co se dohodl s obcí Svaté Pole, spádovou obcí Budínku, že jim

poskytnou kus pozemku, hasiči hřiště postavili. Realizátorovi se tak podařilo zkoordinovat stavbu obecného hřiště na soukromém pozemku, po kterém v obci byla už delší dobu poptávka, ale nebylo možné ho vybudovat, protože ze strany soukromých osob nebyla vůle dát pozemky do pronájmu z důvodu lukrativní blízkosti Dobříše. Hřiště teď současně slouží nejen dětem z dětské skupiny, ale taky všem ostatním dětem a rodičům v obci, kteří z něj mají prospěch.

Dětské hřiště v Budínku. Zdroj: www.dccap.cz

*„My jsme to chtěli, hasiči to chtěli, protože je mezi nimi spousta chlapů, kteří taky mají malé děti a nemají kam chodit na hřiště. A současně obec tam měla tlak i ze strany obyvatel a chtěli to.“
(Michaela Sarnovská, ČAP, o.p.s.)*

Přístup zdola nahorů lze spatřovat při přípravě projektu i ve skutečnosti, že realizátor projektu sám do cílové skupiny zapadá a její potřeby tak zná na vlastní kůži lépe než kdokoli jiný. Díky tomu, že realizační tým už v minulosti vedl dětské skupiny, měli vybudovanou komunitu klientů a navázanou spolupráci s cílovou skupinou.

- Integrované záměry a projekty

Prezentovaný projektový záměr musel být již od počátku velmi dobře promyšlený z hlediska jeho míry integrity a návaznosti na další aktivity či projekty. **Projekt koresponduje se strategií SCLLD**, reaguje na požadavky území a má synergické efekty – princip integrovanosti projekt naplňuje v regionu unikátní synergickou spoluprací se ZŠ Trnka. Díky tomu, že se aktivity tábora odehrávají v prostorách školy, získává škola díky pronájmu finanční prostředky, které následně může využít při rekonstrukci a postupném zařizování tříd. Z regionálního hlediska jsou projekty vzájemně účelné a doplňují se. Současně se realizátorovi podařilo vytvořit a **v přípravě je aktuálně i nový projekt obyvatelského družstva lokálních produktů** navázaného na rodičovské sítě využívající služby ČÁPA. Projekt reaguje na poptávku po kvalitních lokálních potravinách, které by se distribuovaly prostřednictvím těchto rodičovských sítí. Zatím nedošlo k jeho realizaci díky nedostatečnému množství lokálních produktů, ale jeho myšlenka je nosná a je zde vůle jej v budoucnu zrealizovat.

V území existuje několik organizací, které taky pořádají letní nepobytové tábory. Žádné z nich ale nejsou obzvláště pro rodiny s větším počtem dětí natolik dostupné jako tábory s ČÁPEM, které díky podpoře z OPZ mohly významně snížit cenu za turnus na 850 korun, přičemž běžná cena za tábor se pohybuje kolem 2500-3000 korun na dítě za týden. Jediným konkurenčním projektem v regionu je tábor Dobříšek, který také čerpá podporu, a ceny tábora za týden by mohl snížit. Jelikož však již při přípravě projektu si MAS i realizátor ověřovali potřebnost projektů a byli si jistí, že oba projekty najdou v regionu své uplatnění, můžeme konstatovat, že projekty se navzájem spíše doplňují. Tábory s ČÁPEM jsou určené pro děti ze širšího okolí a zahrnují i potřeby dětí se znevýhodněním. Dobříšek cílí zejména na rodiny přímo z Dobříše, tábory jsou kapacitně menší a zaměřené např. výtvarně či keramicky.

- Inovativní znaky realizovaného projektu

Klíčový inovativní znak projektu spočívá v integraci dětí se zdravotním znevýhodněním. **V regionu se nenachází žádný jiný tábor, kde by brali kromě zdravých dětí i hendikepované**, v drtivé většině

případů bývají tábory buď specializované na specifický typ postižení, nebo jsou určeny jenom pro zdravé děti. Unikátnost projektu umožňuje dětem s postižením začlenit se do kolektivu zdravých vrstevníků a nese to s sebou přínos pro obě skupiny – můžou si ve volnosti v bezpečném prostředí hrát a bavit se, jsou si vzájemně rovni. Vzhledem k tomu, že běžně jsou děti s hendikepem vzdělávány odděleně, je tábor častokrát místem, kde se mají zdravé děti možnost poprvé v životě seznámit a komunikovat s postiženým dítětem, což má pozitivní dopad na rozvoj jejich tolerance a empatie vůči ostatním. Inkluze probíhala už od počátku projektu přirozeně a bez problémů.

Marek je kluk s Downovým syndromem, je mu 14-15 let a zapojuje se do her, mají z toho legraci, dohromady se sžijí. Není to o tom, že támhle je kluk a on je z té zvláštní speciální třídy, ale je součástí. Tam vidím tu živelnost napříč, a je úplně jedno, jestli je to dítě zdravé nebo postižené. Vzniká nádherný celek. (Michaela Sarnovská, ČAP, o.p.s.)

Další z inovativních prvků spočívá ve **vytvoření heterogenní věkové skupiny** tábora dětí od předškolního věku až do 15 let, takže rodiče můžou umístit sourozence různého věku v rámci jednoho turnusu. Většina ostatních táborových aktivit má dopředu stanovenou věkovou skupinu tábora, a protože přihlášení jenom jednoho dítěte neřeší rodinnou situaci, rodiče pak řeší otázku, kam druhé dítě umístit.

V neposlední řadě pak lze za určitou inovativnost oproti běžným příměstským či městským táborům považovat i **propojování sociálního aspektu tábora s environmentálním**. Programy Čápa jsou koncipovány a realizovány v souladu s odpovědností za místo, kde realizátoři žijí, berou ohledy na životní prostředí a jsou otevřené širokým cílovým skupinám, a to i těm, na které „mainstream“ není úplně nastavený.

4. Překážky přípravy a realizace projektu

Na základě předchozích zkušeností s organizací letních táborů měla paní Sarnovská koncepci projektu dobře promyšlenou a potřebné zkušenosti s organizací a administrativou příměstských táborů a klientelu měla zajištěnou ještě před zahájením realizace. Turnusy jsou ve skutečnosti plné ještě dřív, než jsou vyhlášené, a koordinátorka tak tenhle rok již byla nucena limitovat počet turnusů, kterých se sourozenci mohou zúčastnit, na 2 turnusy, aby se dostalo na všechny rodiče. Vytvořil se i stabilnější tým vedoucích a asistentů tábora. Při plánování žádosti **dokázal realizátor dopředu pracovat s možnými riziky**, které včas eliminoval. Např. turnusy rozložil na dobu 3 let, aby organizačně nebyly příliš zatěžující, či zajistil dostatečný počet asistentů lektorů, kteří napomáhali se sociální interakcí a zapojením dětí se zdravotním postižením do aktivit tábora.

Jednou z překážek, s kterou se realizátor potýká, je **nedostatečný čas na samotnou přípravu** projektu a aktivit během turnusů, která je dotována jenom 40 hodinami na tři týdny. Příprava projektu se samozřejmě rozděluje, část programu a plánování celého turnusu je pracovní náplní koordinátorky. I tak je ale například každou trasu táborové hry potřeba předem projít a připravit, mnohokrát vedoucí musí jít den nebo večer dopředu do terénu a přichystat aktivity na následující den, shánět materiály, přičemž příprava celkově zabere víc času, než s čím projekt počítá. Pro hladký průběh aktivit je nutné poskytnout dětem potřebný materiál, při jehož nákupu se realizátor potýkal s dalším problémem, a

Jako ne zcela vyhovující se ukázala **ranní otevírací doba tábora**. Rodiče můžou na tábor děti vodit od 7:30 ráno, ovšem stává se, že první rodiče přicházejí ještě před oficiální dobou zahájení, protože potřebují nutně odjet do práce. Odpoledne už problém s vyzvednutím dětí nebývá, protože rodiče jsou zvyklí z družin nebo školek, které také většinou končí v 17 hodin. Při přípravě plánování navazujících letních táborů je proto vhodné sladit otevírací dobu tábora s potřebami většiny rodičů.

Pro MAS byla při tvorbě strategie komunitně vedeného místního rozvoje **prioritní oblast zajištění péče o děti předškolního věku**, ve které měli v území velký deficit. Zástupci MAS v počátcích tvorby SCLLD intenzivně monitorovali organizace, které zajišťují péči o děti předškolního věku i z jiných zdrojů. Když si byli jistí, že denní péče o děti je v území zajištěná, mohli uvolnit prostředky na i z hlediska důležitosti sice ne prioritní, ale také velmi palčivou oblast příměstských táborů zajišťujících péči o děti v době letních prázdnin. V době přípravy strategie SCLLD komunikovala paní Sarnovská se zástupci MAS o potřebnosti táborů v území, protože ve stejném čase končilo předcházejícímu projektu táborů s ČAPEM financování, a tak se s projektem v strategii jistým způsobem počítalo.

O aktivitě ČAPA věděli zástupci MAS ještě předtím, než vyhlásili výzvu, protože byli členy MAS a paní Sarnovská se v začátcích podílela na tvorbě Strategie komunitně vedeného místního rozvoje. MAS oceňovala jejich proinkluzivní přístup, jelikož je to jedna z mála organizací v území začleňující děti s

hendikepem. Protože tahle **potřeba byla v území jasně definovaná a ČAP hledal cestu, jak ve svých aktivitách pokračovat dál**, MAS se rozhodla projekt podpořit. Projekt plně zapadal do cílů SCLLD s jasně definovanými prorodinnými aktivitami, ke kterým projekt bez pochyb přispívá.

MAS při své práci vychází z podrobné znalosti potřeb území i možností na tyto potřeby reagovat a naplňovat je.

„Tady máme při zpracovávání projektů svůj specifický postup, že vždy žadatel přijde sem k nám na MASku, žádost si dataprojektorem promítáme na plátno, kompletně jí procházíme. V podstatě se nám nestalo, že by nám někdo předložil projekt, o kterém bychom nevěděli... Takže my o projektech od začátku do konce víme a jsme schopni je přizpůsobit těm podmínkám tak, aby to prošlo a aby byly z projektového hlediska v pořádku.“ (Markéta Dvořáková, ředitelka MAS Brdy-Vltava)

Hlavní devizou realizátora je schopnost dobře si promyslet a postavit nabídku na základě potřeby. Než službu nabídne, dokáže si ověřit místní potřebu, kterou identifikuje pomocí práce s analytickými dokumenty. Na rozdíl od mnoha obcí dokáže realizátor pracovat s podklady a strategickými plány, které pro území MAS připravuje.

Projekt Letní tábory s Čápem byl zakotvený v místní potřebě, která je z hlediska území specifická. V regionu je poměrně velký počet dětí se zdravotním postižením a nabídka specifická pro děti s hendikepem je jedinečná, zajišťuje ji zkušený tým a pro rodiče je velkou výhodou, že do tábora můžou dát sourozence, postižené či zdravé.

Vztah mezi realizátorem a MAS by se dal nejlépe popsat jako partnerský. Projekty společně konzultují a doplňují se, vzájemně si svými aktivitami vypomáhají. Společnost ČAP je v regionu od počátku své existence velmi aktivní, jsou to určití “inovátoři” v území. Díky jejich inovátorskému a otevřenému přístupu se jim společně s MAS podařilo vygenerovat další projekt odbytové sítě lokálních produktů navázané na dětské skupiny a na rodiče, kteří využívají nabídky ČÁPA. ČAP vytváří v regionu síť rodičů požadujících šetrnější alternativu k životnímu prostředí a vyšší kvalitu potravin. V současnosti projekt není realizován, ale v budoucnosti s koncepcí plánují dále pracovat.

Jsou to osvícení lidé. Mají vizi, kam by to chtěli celé posouvat a mají dostatečné racio na to, aby to nebyla vize odtržená od reality. Jsou schopní tu vizi, která je velká, zkombinovat s tím, že zjišťují ten zájem. (Markéta Dvořáková, ředitelka MAS Brdy-Vltava)